

INDIANSKI GOVERNER V ZELO HUONI FI- NANČNIH SKRIPCIIH.

Njegove obveznosti v notah, ki sojo njegov podpis ali njegovo potrditev, utegnejo znašati blizu \$3,000,000.

GOVERNER TRDI, DA JE ON- LA ZADEVA LE POLITIČNO MASLO NJEGOVIM NASPROT- NIKOV.

Indianapolis, Ind. — Finančne afere indijanskega guvernerja Warren T. McCrayja se naglo bližajo svojemu vrhu. Devetnajst civilnih tožb je napravljenih proti njemu, in krajevne veleporota se peša z njegovo zadevo ter jo preiskuje. Gotovi krogi so se obrnili do zveznega bančnega preiskovalca, naj se loti te zadeve.

Governer McCray si je neki tako močno izposojal denar, da no- si na plečih note iz 207 bank v štiriinpetdesetih indijskih okrajih in v Chicagu. Obveznosti teh not utegnejo znašati okoli \$3,000,000.

Na sodnem zaslišanju v Kent- landu so štiri priče izpovedale, da so bila njih imena podpisana brez njih vednosti na notah, s katerimi je prejel guverner denar in in- dijskih bank. Ena priča je izja- vila, da ne ve za tisto kmetijo, za katero je guverner naredil njo za poslovojo.

Governer je kmet in goveje- jec po poklicu. In še nešteto krat je zatrdil, da izvršuje vse njego- ve finančne težkobe iz depresije v cenah kmečke zemlje in polje- delskih pridelkov. Velika večina indijanskih prebivalcev tudi ve- ruje v to storišo.

Ali bivši guverner James P. Goodrich, ki je zbral za McCrayja blag v znesku po \$330,000, pravi:

„Governerja so obdolžili ljud- je, ki so dodobra seznanjeni z njegovimi zadevami in zelo odgo- vorni v vsakem oziru za to, da je guverner storil dejanja, ki uteg- nejo imeti zelo slabe posledice.“

Naslednje grehe ima guverner razložiti in pojasniti:

1. Governer McCray je prodal noto na podlagi izjave o premože- nju in obveznostih, ki niso postavi- ljane njegovega finančnega sta- nja v pravo luč.

2. Prodaj te note, izplačljivo Warrenu T. McCrayju, podpisano po enem njegovih uslužbenecv, in odobreno po guvernerju.

3. Podpisano ime nekake kme- tijskega poslovoje ali kmečkega hlapca na noto, izplačljivo njemu samemu in potem prodano neki banki.

4. Isti slučaj, le da je na noti podpisano poslovoja neke tvr- dke.

5. Neki bančni uradnik je pri- poročil neki banki, naj kupi Mc- Crayjevo foto.

Governer je rekel, da so vse te obdolžitve le politično maslo nje- govih političnih sovražnikov, in da ni on sam storil nobenega ču- na, ki bi bil s postavo v navzkriž- ju. Svojim ožjim prijateljem pa je guverner priznal, da je podpisal ime te tvrde ali onega hlapca na to ali ono noto izplačljivo nje- mu samemu.

Governer McCray zatrjuje, da je imel pooblaščen podpisati imo vseh tistih posameznikov, ki jih je podpisaval na note. Glede upo- rabljanja imen raznih tvrdk je iz- javil, da je bil on sodružnik v vsaki taki tvrdki in da je imel kot tak popolno pravico podpisati njih imena.

Kakor vse kaže, se stvari ne o- brabijo v tej zadevi guvernerju v prilog, in najbrž ga bodo te za- deve pripravile ob guvernersko službo.

POBEGI JETNIK IZ JOLIE- SKE JETNIŠNICE PRILET.

Chicago, Ill. — Čikaški bandit Horace Simmons, ki je meseca s- prilja pobegnil iz jolietke jetniš- nice, kjer je imel prestati kazno za svoj roparski zločin, je bil pri- jet v Peoriji tik po polnoči v pon- deljek ponoči.

Simmons so prijeli na domu njegovega avaka Karla Wolfa.

Progled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Resolucija za samostojno poli- tično stranko delavcev in prizna- nje Sovjetske Rusije poražena na konvenciji Ameriške delavske fe- deracije. Federacija se je izrekla proti Kukiukaklanu in fašizmu.

Governer Indiane je zabredel v globoko finančno močvirje. Stara garda v Iowi pričela ro- vati proti senatorju Brookhartu.

Oklahomski guverner Walton je pripraviljen odstopiti, če zbornica sprejme njegovo protiklansko predlogo.

Veliki gozdni požari divjajo v Michiganu, Wisconsinu in Minne- soti.

Inozemstvo.

Oster konflikt za diktaturo med Stinnesom in Stresemannom v Nemčiji.

Fašistovska zarota proti rumun- skim ministrom odkrita.

Mussolini poskuša ožviti mrtvo Reko.

Kanada je zagrozila Veliki Bri- taniiji, da pojde svojo pot v slu- čaju nove vojne.

Nova civilna vojna na Kitaj- skem. Tsao-Kun si je kupil pred- sedništvo za deset milijonov dolar-jev.

KANADA POJDE SVOJO POT?

Serveamerička kolonija ne bo več pomagala Veliki Britaniji v novi vojni.

London, 10. okt. — Imperialna konferenca (zborovanje minist- skih predsednikov vseh britskih dominijev) je strogo tajna, toda včeraj se je raznesla po Londonu vest, da ni vse v redu na konfe- renci.

Kanadski ministri predsednik MacKenzie King je baje izjavil na konferenci, da bo Kanada postopala kot neodvisna država in ne poizje več niti enega vojaka ču- morja, ako Velika Britanija za- brede v novo vojno. King je ostro kritiziral politiko Baldwinove vlade, ki ni še stori, da bi se Anglija izvelika iz sedanjega kaosa in da bi bilo reparacijsko vprašanje pravi- lno rešeno. Ako Velika Britanija valed njene bedaste politike zoper- zagari v vojno, ne bo Kanada od- govorna, in kjer ni odgovornosti, tam ne bo več žrtvovanja.

Kevin O'Higgins, podpredse- dnik Irske, je bil istega mnenja ka- kor King, dočim je Jan Smuts, premier Južnoafriške Unije, posre- doval in preprečil konflikt.

Londoni liberalni listi ljuto napadajo Baldwin, ki je odgovo- ren za tajne seje konference. Listi zahtevajo več publicitete in zaup- nja v ljudstvo.

20,000 PREMOCARJEV STAV- KA V PENNSYLVANIJ.

Scranton, Pa. — Kopanje tje- ga premoga je prenehalo v devet- najstih rovih, ki jih obratuje Hud- son Coal Co. V istih rovih je odlo- žilo delo 19,000 premogarjev. Ste- vilno stavkarjev pa se bo pomnoži- lo preko 20,000, ker je prenehalo delo še v treh manjših rovih, ki so last tvrdke Glen Alden Coal Co. Približno 30,000 ton premo- ga je bilo izgubljenega za trg na prvi dan te stavke.

GLENN BO BRESINGTONOV TO- VARIŠ.

Chicago, Ill. — Državni sena- tor Otis F. Glenn iz okraja Jack- son bo na prihodnjih republikan- skih primarnih volitvah v mesecu aprilu kandidat za podguvernerja. Tako so sklenili na konferenci, ki se je v ponedeljek vršila v Chicagu med senatorji in skupino njegovih prijateljev.

INDIANSKO PLEME IZUMIRA.

Washington, D. C. — Biro za indijanske zadeve poroča, da je po najnovejšem štetju še 344,305 indijancev v Združenih državah. V zadnjem letu se je indiansko prebivalstvo pomnožilo samo za 1144 glav.

STARI GOSJAKI SO ŽE ZAČELI ROVATI PRO- TI BROOKHARTU.

Lani so upali, da ga „ispreobrne- jo“ ter narede iz njega ponižno jagnje, letos ga hočejo na vsak način izpodrinuti.

RAZNE NEOSNOVANE GOVO- RICE RAZŠIRJAJO REPUBLI- KANCI O TEM SENATORJU.

Des Moines, Iowa. — Senator Smith Brookhart, čigar lanska re- publikanska nominacija in izvoli- tev namesto Kenyona je pome- nila silno zanesljivo reakcionar- nim republikancem in odprla na- stečaj vrata zdravemu radikaliz- mu po srednjem zapadu, je še ved- no močan kot agitator za kontro- lo kmetov in delavcev v narodni vladi.

Senator je kandidat za šestlet- no dobo na volitvah prihodnje le- to, in tako ni prav nič čudno, če se je republikanska gospoda, ki nikakor ne more pojmiti dejstva, da prinese novi časi nove ideje in pa tudi nove ljudi, ki naj zastopajo te nove ideje, dvignila ka- kor en mož proti temu, da bi bil Brookhart ponovno nominiran in izvoljen v senat.

Po mnogih govoricah, ki jih je imel po raznih delih svoje države in s katerimi je vzbujal vsepovod- velikansko navdušenje za svoj program glede koleznice in new- yorškega Wall Streeta, se je vr- nil Brookhart ta teden v Des Mo- nes s prepričanjem, da je popu- larnost kakor kdajkoli poprej med ljudmi, ki so ga izvolili za senatorja.

Mnogi njegovi nasprotniki v republikanski stranki priznajo, da je radikalni senator tako mo- čen kakor lani, če se ne močnejši. Zastranega ni misliti na iz- podbitje njegove nominacije. Kmetije in delavci so za njim, ker jim objubljuje, da bo deloval za manjšo železniško tovorno vozni- no in boljše delavsko plačo.

Stari gosjaki reakcionarne re- publikanske stranke pa ne mara- jo priznati tega, ker so se jim pač izjavile nakane, ki stemile za tem, da že uženo oni v Washing- tonu radikalnega in neustrašene- ga kmečkega zagovornika Brook- harta v kozli rog ter narede iz- njega čisto pohlevno reakcionar- no ovčico.

Po sedanjih določbah se bo dr- žavna republikanska konvencija vršila meseca februarja, da odo- bri kandidata za senatorsko in državno službo.

Brookhart pa si s svojimi prija- telji prizadeva dobiti novo po- stavo za primarne volitve ter v zastranega poteguje vs sklenje državne legislature na izredno za- sedanje, na katerem naj popol- noma odstranijo februarško kon- vencijo.

O Brookhartu razširjajo razne neosnovane govore. Predvsem je v zadnjem času razneslo reak- cionarno republikansko časopis- je o tem radikalnem senatorju vest, češ, da mu še njegovi naj- boljši prijatelji obračajo hrbet. Med tistimi, ki ga zapuščajo, je baše tudi lastnik lista Iowa Home- stead Pierce, ki bo najbrž prihod- nje leto imenovan za poljedelske- ga tajnika. Ali ta je izjavil, da je njegovo zaupanje v Brookharta neomajno, kakor je bilo lansko leto.

MEHIKA USTAVILA ZASEB- NJE ZASEBNIH KMETIJ.

Mexico City, Mehika. — Zase- ganje zasebne zemlje je preneha- lo v Mehiki. Običajna dnevna po- ročila o zaplemi dvajsetih ali petnajstih zaplem ob nadomestne- na s poročili o nedelavnosti dr- žavne poljedelske komisije. Ta razlaščenja so ustavljena celo v Yucatanu in Vera Cruzu, ki sta najradikalnejši med vsemi mehi- škimi državami.

Narodna agrarna komisija ni odobrvala niti velikega števila došedaj izvršenih zaplem. Mno- go je ubranilo o tem, kaj bo se- daj ukrenila mehiška vlada. Ali bo plačala zasebno zemljo, ali pa bo vrnila posestva lastnikom, ki so plačevali davke od njih?

AMERIŠKA DEL. FE- DERACIJA NE MARA POLITIČNE STRANKE.

Resolucija za priznanje sovjetske Rusije in za medinjenje s kmečko- delavsko stranko tudi poražena.

„DELAVEKA KONTROLA V VLADI NI POMENILA RASPAD ANGLESKE DELAVSKE STRANKE.“

Portland, Ore. — Ameriška de- lavska federacija je potrdila svo- je tradicionalno in starokopitno politiko neustrankarske politične akcije s tem, da je odglašovala v torek proti štirim resolucijam, ki so se potegovala za medinjenje s kmečko-delavsko stranko v svrhu ustanovitve ene velike narodne politične delavske stranke.

Po triurni zelo viharni debati je konvencija tudi odklonila reso- lucijo za priznanje sovjetske Ru- sije. Federacija se je izjavila, da je treba poprej dati ruskemu ljudstvu priliko za glasovanje o političnih amercianah njegovih se- danjih vladarjev.

Kljub temu, da so delegatje od- klonili resolucije, ki so se potego- vala na politično akcijo, je uspeh kmečko-delavske stranke na se- vernem zapadu vendarle dokaj pavečal in razširil med delavskimi vrstami razpoloženje za neodvis- no politično delavsko stranko.

Kakor poročajo, bi bile takšno razpoloženje še vidnejše in ožje, če bi se komunisti ne zavzemali za neodvisno politično delavsko stranko. Tisti, ki so glasovali za takšno stranko, so komunisti, in tedaj, ko je bil Dunne izključen iz konvencije, je bilo opaziti, da se zbornica v dekajmesečevu raz- kolu v radikalnem smislu. To so vsepovod pričeli izganjati komu- niste iz unijekega delavskega gibanja, ne bo imel Gompers več razloga grmeti proti komunizem ter tako delati zaprek splošnemu delavskemu stremeljenju za neod- visno politično akcijo. Pa stari lijak bo še našel kaj drugega, da bo mogel še nadalje ostati na kr- milu delavskega čolna v Ameriki.

Zagovorniki delavske stranke so poudarjali, da je komunizem samo preteza, s katero delujejo Gompersove sile proti napredne- mu in radikalnemu zamahu seda- njega milijenja med delavskimi sloji. Glavna debata je nastala te- daj, ko je Mo za resolucijo čika- ske delavske federacije, ki pre- laga spremembo narodne federa- cijske ustave v toliko, da bi se dalo ustanoviti medinjenje delav- sko politično stranko. Ta resolu- cija je imela še trnjevo pot v il- linojski delavski politiki.

John H. Walker je govoril pro- ti gibanju kmečko-delavske stran- ke. Kakor se vidi, je izpremenil svoje nazore, odkar je kandidiral za illinojskega guvernerja na pro- gramu in platformi kmečko-delav- ske stranke. Dejal je sedaj na konvenciji, da smatra neodvisno delavsko politično akcijo za veli- ko pomoč, zakaj, korporacije in drugi taki elementi bi se polasti- li stranke ter jo rabili.

Potem je še malo pozabavil proti komunizem ter prinesel na dan stavek, ki je baš posnetek Gompersovih nazorov. Rekel je namreč, da je za delavca najbolj- ša politika to, če glasuje za prija- telje in proti sovražnikom, kjer- koli jih najde.

Po Gompersovem prepričanju so najboljše delavski prijatelji med pristali demokratske stran- ke, ki jo sestavljajo po večini e- lementi, sovražni delavskim pri- zadevanjem.

Predstavnik čikaške delavske federacije D. H. MeVey je govo- ril proti odsekovemu poročilu in za čikaško resolucijo.

„Mi v Chicagu, ki smo predlo- žili vam to resolucijo, nismo komu- nisti,“ je rekel. „Edina pot, po kateri more delavstvo kaj do- seči, je politična akcija. V zad- njem letu smo izgubili milijon članov. Le s politično akcijo mo- remo zopet graditi organizacijo.“

Federacijski podpredsednik M. Wolf je seveda zagovarjal ideje Samuela Gompersa in drugih vo- diteljev.

(Dalje na 3. strani.)

KJE JE ŠE GOMPERŠ ZA ANGLESKI?

Portland, Ore. — Frank Hod- ges, zastopnik angleskih rudar-jev, ki se mudi kot gost na kon- vencijski Ameriške delavske fede- racije, je bil vprašan, če bi Kongres strokovnih unij v Angliji — ki je približno to, kar je Ameriška delavska federa- cija — izključil delegata iz svojega zborovanja samo zato, ker je komunist. Hodges je od- govoril: „Ne, mi ne izključu- jemo delegatov radi tega.“

Tsao-Kun plačal 10 mi- lijonov za pred- sedništvo.

Dr. Sunjatsen napovedal vojno novemu predsedniku Kitajske.

Sangaj, Kitajska, 10. okt. — Kitajska je zopet na pragu civilne vojne. Dr. Sunjatsen, predsednik juinkotajsko republike, je včeraj napovedal vojno maršalu Tsao-Kunu, novovoljenemu predse- dniku Kitajske in obenem je odre- dil, da se imajo aretirati vsi po- slanci pekingškega parlamenta, ki so glasovali za Tsao-Kuna.

Kakor je zdaj prišlo na dan, je bil Tsao-Kun zadnji petek izvoljen za predsednika s pomočjo podkup- line. Njegova militaristična stran- ka Čihli je plačala poslancem približno deset milijonov dolarjev za glasove. Poslanci, ki so prejeli denar v čeki in gotovini, odprto priznavajo podkupnino in se su- dijo zakaj bi to bila taka sramota. Kitajska pamet ne more razumeti, da bi bilo prodajanje glasov kaj nečestnega.

Mussolini očivilo mrtvo Reko.

Njegov volki diktator uvade brezovrinsko ceno.

Reka, Italija, 10. okt. — General Giardino, vojaški guverner Reke, namerava uvesti v sporazumu s Mussolinijem carino prosto ceno in druge navedbe v svrhu oživlje- nja reških industrij in pristanišč. Prosta cena bo vključevala mesto Reko in vse bližnje kraje na mor- skem bregu v Opulijo, Lovrano in Albano vred. Produkti rudnikov v Albani dobe prost uvoz na Reko.

Giordano namerava tudi odpre- ti bive ograde tovarno za izdelova- nje torpedov, ki se izpremena v kako drugo industrijsko podjetje s namenom, da se zaposle tisoči brezposelnih delavcev, ki so brez dela, odkar pristanišče počiva radi političnih sporov med Italijo in Jugoslavijo.

GOZDNI POŽARI V TREH DRŽAVAH.

Mesto Ontonagon je v nevarnosti uničenja.

Houghton, Mich. — Strašni gozdni požari divjajo v okrajih Ontonagon in Keweenaw. Neštete naselbine so v nevarnosti. Mesto Ontonagon, kjer je sedež okraja z enakim imenom, je že kroginkrog obdan s ognjem. Blizu Mohawks je zgorela triletna deklica finske narodnosti, ko je bila zajeta v go- rečem gozdu. Mnogim farmerjem so zgorela poslopja. Gašenje je zelo težavno. Valed suše in moč- nega vetra gorijo žume kakor sla- mas. Več ko 60 žirjaških milij- gozda je že v pepelu.

Duluth, Minn. — Pet naselbin ob Gorenjem jezeru je v nevarnosti radi gozdnih požarov, ki so naglo širijo. Veliki ognji so v okolici Hibbinga.

Ashland, Wis. — Trije okraji ob michiganski meji so prizadeti valed gozdnih požarov, ki so se pojavili na stoterih krajih. Ogenj je zapri mnoge ceste.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in gorko. Južni in južnoza- padni vetrovi. Temperatura v za- dnjih 24. urah: najvišja 67, najniž- ja 54. Bolne izide ob 5:57, zaido ob 5:17.

OSTER KONFLIKT MED STINNESOM IN NEMŠKO VLADO.

Industrijski kajser je poslal ulti- mat Stresemannu, zahtevajoč diktaturo magnatov, obenem se je začel na svojo pest pogajati s francoskimi kapitalisti za kontrolo Poruhrja.

BAVARSKI MONARHISTI POD- PIRAJO STINNESA.

Berlin, 10. okt. — Hugo Stinnes, industrijski kajser Nemčije, je na- slovil ultimatum na Stresemannovo vlado, zahtevajoč odstavo koalicijskega kabineta, diktaturo indu- strijskih magnatov in mnoge kon- cesije za nemške kapitaliste. Med temi koncesijami je deseturni de- lavnik v poruhrskih rudnikih in mnogih industrijah, odškodnina za premož, ki so ga zaplenili Fran- cozi v Poruhrju, snižanje davkov na veliki kapital itd.

Oster konflikt med vlado in in- dustrijski je zavlekel glasovanje v parlamentu o „parlamentarni diktaturi“. Stinnesova „Ljudska stranka“ se je v večini postavila na Stinnesovo stran in obvestila Stresemanna, da ne bo podpisala njegove diktature; le majhna po- četna poslancev to stranko je še s Stresemannom. Socialisti, vzemir- joni radi ostrih protestov delav- ske mase, so tudi obotavljajo gla- sovati za diktaturo in zahtevajo, da osemurni delavnik ne sme biti odpravljen.

Stinnesov ultimatum, katerega je podpisalo pet največjih industrial- cev, je izaval silno ogorčenje v koalicijskih strankah. Konfusija sadnjih dni se je pričela jasiti. Vprašanje v Nemčiji zdaj je: kdo bo vodil diktaturo? Stresemann reče, da je vadi parlament in fa- vršuje koalicijska vlada; Stinnes zahteva odprto — kakor ni do danes zahteval še noben kapitali- stični mogotec — da mora biti diktatura v rokah industrialcev, ki so gospodarji vsega bogastva Nemčije; komunisti zahtevajo, da ima proletariat diktaturo kot v Rusiji.

Stinnes, ki se še smatra za dik- tatorja, je začel pogajanja s Francozi v Poruhrju glede kontro- le ondodnih industrij; sel je tudi tako določ, da je poslal svoje emi- sarje v Pariz s gotovimi repara- cijskimi ponudbami. Koliko je Stinnes dosegel v Parizu, ni še znano, toda vsekakor ni dosegel nič.

Ultimat industrijskih mogotev je povzročil paniko na borzi in mikrooskopična vrednost marke se je še bolj stisnila: marka je padla na 1,800,000,000 za dolar. Držav- na banka je danes izdala bankovec po pet milijard in 10 milijard mark.

Komunisti v zbornici so včeraj predlagali, da se Stinnes in nje- govci pajdaši takoj aretirajo in po- stavijo pred sodišče kot valedza- jalec. Predlog podpirajo tudi so- cialisti, ki so izjavili, da privatna poganjanja industrialcev s Francozi je izdajski čin prve vrste.

Monakovo, Bavarska, 10. okt. — Bavarski diktator Kahr popolno- ma odobrava zahtevo Stinnesa in drugih industrialcev za odpravo osemurnika. Monarhistični vodi- telji Bavarske so včeraj izjavili, da bodo izpremenili ustavo in črtali točko, ki jamči delavcem osemurnik.

Kahr je odredil, da se živčni profitarji kaznujejo s smrtjo. S to odredbe se bi rad prikupil delav- cem.

POLJSKI GENERAL V ZDRU- ŽENIH DRŽAVAH.

Washington, D. C. — Poljski vojni junak general Josip Haller, ki je došel v Združene države, da bo gost Ameriške legije na njeni konvenciji v San Franciscu, se je predstavil predsedniku Coolidge, se ogledal pri generalu Per- shingu, potem se pa s svojim šta- bom odpeljal v Arlington, kjer je položil žalni venci na grob nezna- nega vojaka.

Po konvenciji Ameriške legije v San Franciscu bo general obla- kal nekaj glavnih ameriških mest.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Obsegli so na voljo.

Naročnina: Zbiranje denarja (vredn. Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.35 na tri mesece, in na ločeno mesto \$2.00.

Naslov na vsa, kar ima slika s listom:

"PROSVETA"

2857-58 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$2.50 per year.

"MEMBER OF THE FREDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (Nov. 20-23) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je k tem dnevom poslano naročnino. Poslovno je pravilno, da se vam ne ustavi list.

GOMPERSOVA ZADNJA NOTA.

Gompers je odigral zadnjo hoto na konvenciji Ameriške delavske federacije v Portlandu, Ore., njegova mašina je pa pokopala demokracijo v Ameriški delavski federaciji. Mašina je delala s preciznostjo ure in pred očmi ameriškega delavstva se je odigrala tragikomedija, ki odpre ameriškega delavstva oči, da spregleda in spozna, kam vodi taktika Gompersa in njegove mašine.

Konvencija je vzela mandat William F. Dunnu, delegatu Delavskega sveta v Buttu, Mont.

Kaj je storil Dunne, da ga je izključila konvencija? Prejšnji večer je Dunne govoril na nekem ljudskem shodu, na katerem je na satiričen način kritiziral taktiko Gompersa in drugih voditeljev ameriškega strokovno organiziranega delavstva.

Na konvenciji je vstal William Green, tajnik rudarske organizacije United Mine Workers of America in dejal: "Obtožujem tega človeka pred to veliko zbornico strokovne moči in avtoritete kot zastopnik rudarske organizacije United Mine Workers of America." To se je slišalo zelo dramatično, ali Green je takoj pokazal v svojem nadaljnjem govoru, od kje piha veter, ko je rekel: "V nebesih ne bi trpeli takih, ki se ne strinjajo s njimi, kajti ko se je Lucifer vprl avtoriteti, so ga angeli v nebesih vrgli iz njh."

Na to je nadaljeval, da jim bodo unionisti ploskali, ker so očistili konvencijo komunističnih agentov delavske stranke (Workers Party). S temi besedami je Green povedal, da se naj Dunne izključi iz konvencije zaradi tega, ker je komunist, ne pa zaradi tega, ker je prejšnji večer kritiziral na ljudskem shodu Gompersa in njegovo mašino.

Ko je prišlo do glasovanja, je samo šest delegatov od vseh navzočih delegatov imelo pogum glasovati, da se demokracija ohrani v Ameriški delavski federaciji, drugi so se izrekli, da se tudi v nji uvede diktatura.

Po ustavi Ameriške delavske federacije je lahko vsakdo član Ameriške delavske federacije ne glede na njegovo versko in politično prepričanje. Z izključitvijo Dunna zaradi njegovega političnega prepričanja, je konvencija potoptela principe Ameriške delavske federacije, kakor bi jih na pr. Slovenska narodna podpora jednota, ako bi odvzela njena konvencija kateremu delegatu mandat zaradi njegovega verskega ali političnega prepričanja.

Gompers in njegova mašina bodo skušali to zanikati. Skušali bodo tolmačiti principe Ameriške delavske federacije na vse načine, da se operejo zaradi dejanja, katerega jim je mogoče že žal, ker so spoznali, da so napravili veliko napako, ampak to pranje ne bo držalo pri ljudeh, ki razumejo, kaj beseda demokracija pomeni.

Gompers in njegova mašina so se pričeli bati.

Ali to ni bil edini dogodek na konvenciji, ki pričra, da so Gompers in konzortij pričeli polagoma upeljavati avtokracijo v Ameriško delavsko federacijo, da se obdrže v sedlu. Green je namreč besno napadal Dunna in Dunne je dvakrat vprašal za besedo. Gompers mu je dal besedo šele drugič, da se zagovarja. Ko je Dunne vstal, so mu na galerijah pričeli živahno ploskati. Zdaj je pa vstal konvencijni predsednik in rekel samooblastno, da ne bo trpel nasprotnega izražanja. Prizor je bil tak, kot nekaj v avstrijskem parlamentu, kadar so govorili opozicijski poslanci in prijemali vlado, ljudstvo na galerijah jim je pa ploskalo.

Dunne jim v svojem govoru povedal nekaj bridkih resnic, ki nimajo nobenih stikov s komunizmom, ampak so prav v tesni zvezi z ameriškim delavskim strokovnim gibanjem. Med temi resnicami je bila tudi ta, da je rekel, da je unionist in da je član unije že štirinajst let in da ni prišel vanjo skozi zadnja vrata kot uredniki pri strokovnem listu rudarske organizacije "United Mine Workers' Journala". Povedal jim je, da je njegovo delo v uniji brez madeža, in da ne bo njegova izključitev prav nič pojačala delavskega strokovnega gibanja.

Gompers in konzortij se bodo prav kmalu prepričali, kako slabi so, ko pride prva stagnacija v industrijo, ki menda ni več daleč. Privatni bizniški interesi ne bodo prav nič prizanašali Gompersu in tovarišem. Naval bo prišel na unije in danes je upravičen strah, da ne bodo več vzdržale tega sunka. In takrat bo članstvo Ameriške delavske federacije obračunilo z Gompersom in njegovimi tovariši. Ostali bodo generali brez armade, ker so sami podrli, kar so tisoč ameriških delavcev zgradili z velikim trudom.

Ako se Gompers in konzortij boje enega samega ali par komunistov in mislijo, da bo pest ljudi kar čez noč

postavilo na glavo Ameriško delavsko federacijo, tedaj Gompers in tovariši pokazujejo, da ne verjamejo v moč demokracije, še manj pa razumejo proces napredka v človeški družbi in njegova pota. Ako ni tako, tedaj ostane edino še perspektiva, da so Gompers in tovariši napravili toliko napak in zmot kot voditelji ameriškega delavskega strokovnega gibanja, da se boje, da jih postavi par komunistov v tako luč, da jih članstvo Ameriške delavske federacije spozna in ob ugodni priliki odstavi, obenem jih pa nadomesti z boljšimi voditelji. V takem odsevu se prikazuje čin Gompersa in njegove mašine na konvenciji, ako se ta čin pazno ogleda in preštudira od vseh strani.

SLIKE IZ NASELBIN.

Milwaukee, Wis. — Zadnja poročila od strani organizacije Slovenskega doma v Milwaukeeju pričajo jasno, da se je omenjena organizacija povzdignila do upolnjenosti stališča. Šed prvega energičnega dela je tu. Danes ta organizacija že lahko govori s stilkami, ne samo s spodbujalnimi besedami.

Marijivi nabiralec oglasov za knjižice, ki bo v kratkem izdana, so nabrali že preko šest sto dolarjev med slovenskimi obrtniki in trgovci. Prvi darovi številnih stanov pa bodo v kratkem dosegli vsoto tisoč dolarjev.

Organizacija si je že nabavila potrebne tiskovine v svojo pobirane darov, kar se tudi izvrši po naselbinah. Poleg redne seje, ki se je vršila 21. septembra, je bila sklicana izredna seja še na 28. septembra, na kateri je bilo sklenjenih mnogo važnih stvari. Na vabilo Slovenskega doma za to izredno seja se je odzvalo precejšnje število predstnikov in tajnikov naših bratskih društev. Ape-liralo se je na nje, naj se zavzamejo pri svojih društvih za prodajanje vstopnic in drugega radi avtomobila "Durant" pri priveditvi dne 9. decembra v South Side Turn dvorani. Obiljubili so vel pomoč.

Za pridobivanje podpornih in čistih članov, pobiranje prispevkov za Slovenski dom so pooblašeni sledeči rojaki: Joe Matoh, Anton Groser, John Gallun, Albert Hraet, Frank Matoh, John Camernik, Frank Božič, Lovren Perko, Louis Ambrošič in Joe Zagar.

Vstopnice z drugimi ugodnostmi za devetega decembra lahko kupite pri sledečih: Hojnki in Koshak Garage, 238 Grove St., John Deliček, 429 Clinton St., Frank Tamšek, 479 Natl. Ave., V. Petek, 341 Reed St., John Lenko, 265 1st Ave., Fred Klančnik, 257 1st Ave., J. Camer, 410 Park St., Albin Jeraj, 342 1st Ave., A. Scherblicher, 324 S. W. St., John Gallun 394 Grove St., Jack Rožič, 823 Kinickinick Ave., Anton Juvandšč, 867, Kinickinick Ave., A. F. Kosleuchar, 463—55th Ave., John Turk, 5811 Natl. Ave., Math Stancar, 5302 Greenfield Ave.

Kakor je razvidno iz delovanja, postaja odgovornost vodstva Slovenskega doma v vsakim dnevom večja in resnejša. Del te velike odgovornosti pade tudi name, kot predsednika Slovenskega doma. Čutim torej dolžnost in potrebo, da odkrito spregovorim vsemu slovenskemu življu v Milwaukeeju o mojem vpledu v to organizacijo, o mojih namenih in zadnjih domnevanih naših posamesnih rojakov.

Velika resnica je, da Slovenki dom napreduje v vseh oziirih, a bridka resnica je tudi, da je vodstvo izpostavljeno različnim najnižkotnejšim napadom. Človeka s poštenimi in najboljšimi nameni pa to bode, bolj in že v dno srca. Človeštvo je podleglo čudni bolezni, katere menda še najbolj razaja med Slovenci v Ameriki. Neznanje je prvi pojav te bolezni, potem pa slede: mrtnja, sovraštvo, zavist itd. Ko človek vse to vidi, se nehoti vpraša, odkod to izvira. Kje je baci, ki povzroča te bolezni in kako mu pri-
ti do živga?

Ali res mora biti vedno tako? Trkamo se na prsa, da smo napredni, razredno zavedni in tako naprej, v naših središčih pa je zaupanje drug drugemu drugemu tako omejeno, da ne zaupa brat bratu. Prični delovati za nekaj dobrega in koristnega, že si "grat-tar", lump, izkoristilec!

Moj vpogled na organizacijo Slovenski dom v Milwaukeeju je, kaj nam ta služi kot zdravilo proti ukoreninjeni bolezni med nami, družni nas, izpodbija neznanje ter nam služi kot izobraževalno središče in shališče naših bratskih društev in posameznikov. Vodi naj nas po enakopravni poti, naše žarke pravice in resnice

med nas, odkriva prave krivce naše razdrojenosti in nas v vseh oziirih vzpodbuja k skupnosti in edinstvu.

Elementi, ki se abirajo okoli Slovenskega doma danes, so vredni vašega zaupanja. To so fantje in moške, ki s delom svojih rok pošteno preživljajo sebe in njih bližnje ter imajo iskreno in praktičnega življenja za seboj. S prvimi izdajalcem, ki bi se skušali vtihtopiti v ta organizacijo s kakim umazaninam namenom, bodo ti elementi temeljito obračunali. Zatorej Slovenci v Milwaukeeju in okolici, obrnite se s zaupanjem v to organizacijo. Poiskujte biti še enkrat radodarni, vzajemni in poštirovalni. Gre se za naš skupni dobrobit. Postanite čistni ali podporni člani, prihajajte na seje in nadzorujte poslovanje.

Naj še izgovorim par besed radi različnih "očekelj", ki na različne načine savirojo poslovanje. Ni moj namen naspadati jih ter jih na ta način še bolj odtujevati, ampak, da odpro oči ter se nam pridružijo ali pa umolknejo in se poskrijejo.

Ti ljudje, ki so navadno vedno tam, kjer je treba kaj dobrega podirati, se dele v več razredov. V prvi razred spadajo navadni "priduščevci", izgubljeni duše, ki vidijo v vsem sam "humbug". Ti niso ravno sevarni, kar pri pametnih ljudeh ne pridejo nikjer v poštev. V drugi razred spadajo bolj "šmarni" ljudje. Ti imajo namazane jezike in povod, kjer morejo, skušajo dokazovati, da je to v ljudsko škodo, dele prefriganeev, ki si hočejo napolniti svoje žepo itd., predvsem pa mislijo le nase. Kjer se pojavijo ti ljudje, napravijo dosti škod. Posebno so ogroženi pri društvih, in šal, da večkrat dosežejo svoj namen. Človeka bitje ima oči, da vidi, očesa, da sliši in druga čutila, katere zna previdno uporabljati, misliti pa pusti drugemu za njega. V tretji razred spadajo naši inteligentnejši ljudje, ki se izražajo, da ne zidajo in ne podirajo, pokažejo pa se ob vsaki priložnosti za izvrstne podiraje.

To so pač neke vrste ljudi, ki gledajo na vse okoli sebe "od agoraj dol", jamrajo, da je naš narod nezaveden, neizobražen, a vendar ne žele, da bi bil njim enak, odvzet bi jim bil na ta način nek posebne vrste vžitek. Sploh nočejo biti nikoli tam, kjer se gre za skupnost, in pravijo, da ni prav, ne lepo in častno, da je v enem "šaklju". Baje je to celo v škodo. Komu? To vedo sami najbolje.

Nisem zapisal tega iz sovraštva ali mrnje do prizadetih, ampak zato, da jim povem, da je tudi za njim mesto pri delu za Slovenski dom in da je njih dolžnost sodelovati.

Namignili so mi že od neke strani, naj organizacija Slovenski dom izpostavi imena najbolj zagrizenih in najbolj nezavednih rojakov po časopisih. To se seveda ne bo zgodilo tako hitro, ker pričakujemo, da bo naš pošten in odkrit namen pridobil vse k spoznanju in skupnemu, vzajemnemu cilju.

Vai za enega, eden za vse! Za Slovenski dom — Joe Matoh, predsednik.

Peter Fajsljev tabor ob reki Desplaines. — Cenjeni tovariši uredniki! Danes Te ne bom nadlegoval s razpravami o sv. inkviziciji, ker sem jih odložil za prihodnje pismo. Treba je, da se pomenu s Teboj tudi o drugih važnih rešeh, ki se tičejo naše javnosti.

Menda si še sam opazi, da mojster Skaza dela zdaj veliko reklamo za žude v Lurdu. Na vem, kakšni vzklici so ga napotili, da se je vrge na lurdake čudeže. Mogoče dobiček? Kdo naj ugane misli mojstra Skazata, kajti on jih ne oheča na veliki svon. Priznati pa moram, da je mojster Skaza dokazal, da je dober trgovec in agitator. Šaj škapulirje zna prodajati po cenah, o katerih pravijo nekateri, da so profitarke.

Ta hvala na lurdake čudeže me spominja na enako hvalo pred ne-

kako trideset leti v starom kraju. Vai klerikalni listi so na pretegu hvalili lurdake čudeže in dokazovali, da so zdravniške avtoritete potrdile razna ozdravljenja za žude. Reklamni boben je pel vsaki dan. Ljudje so stikali glave skupaj, hodili so v Ljubljano in se s srečnimi obrati vračali domov, ko so neli s sabo velike steklenice, napolnjene s neko prozorno tekočino. Če je kdo vprašal te ljudi, kaj imajo v steklenicah in zakaj se počutijo tako srečni, so ljudje odkimavali in nekaj nerazumljivega godrnjali. Bile so večinoma stare lenice, zarjavele device, tretje rednice in terejalke raznih drugih kategorij, v katerih obrate so se vklešale posebne potere, ki so prihajale od zavijanja oči proti nebu in skrem-fanju in pešanja obrata na posebne načine pri dokazovanju drugim ljudem, da so res v srečo po-bošne in čiste. Redki so bili moški med temi senkami in postavami, ki so prihajale v kloštre in odhajale iz njih.

Končno se je pa le izvedelo, kaj je bilo v steklenicah. Bile je navadna voda, ki je vžeti za malo dišala, ker je v kloštrih stala precej dolgo časa v odprtih steklenicah ali posodah, tako da so se zaredile razne hivalice v nji po načinu, kot pri postanku sveta. Terejalke in terejalke, ki so kupovale vodo, so rekli, da je lurdaka voda. Hromci so umivali s njo oge, slepi oči, gluhi ušesa, sploh je ta voda služila kot univerzalno sredstvo proti vsem hromotam in boleznim. Nekateri so jo celo pili, da odpravijo šododni katar ali pa raka v leledu, drugi so mazali s njo svoja prsa, ker so mislili, da odpravijo s njo želiko.

Vodo so premeteni trgovci v haljah dobivali poceni. Hoditi jim ni bilo treba ponjo v Lurd. Ljubljana ima namreč svoj vodovod. Obratni je bilo treba le pipo in posoda se je napolnila s vodo, ki se je prodajala po visoki ceni kot neprecenljivo zdravilo proti vsem nadlegam. Kupčija se je prav dobro razvila, akoravno slepi niso spregledali, hromci shodili, gluhi ališali, jetični so pa umirali kot preje, ko niso prali svojih pral v lurdski vodi. Pa tudi proti raku ni izdala ta voda ničesar, kajti ljudje so umirali še malo hitreje, ki se trpeli na tej strašni bolezni, kot pognavdi.

Kupčija s vodo se je pa širila in prerovala in se je končno tako razpasla, da je postala javna nesnaga in da so postali nanjo pozorni protiklerikalni časnikarji. Prijeli so gospode zaradi njih lurdake vode in njena žudodelnosti v listih in voda je izginila iz kupčije. Nadomestili so jo škapulirji, odpustki in druga taka krama. Tako se je zamenjalo blago, kateremu je bila pripisana vse tista žudodelnost, ki so jo pripovedovali o vodi. In ko so se protiklerikalni časnikarji upraviteli na to blago, je prišla zopet voda na trg, kajti ljudstvo je še poslabilo, da voda nima več žudodelne moči, kot jo ima Ljubljanska, Sava, Bistrica, Kokra, Mirna, Krka ali pa Kolpa. Tako se je menjavalo blago na trgu in se menja še danes, in se bo menjalo, dokler so na svetu ljudje, ki verjamejo v čenarnave čudeže.

Ako bi se godili izvanredni čudeži, zakaj se zgrade samo na dveh ali treh osebah? Ali so res vsi drugi verniki tako veliki grešniki, da niso vredni usmiljenja? Vernikov je na milijone, saj tako trdijo mojster Skaza in njegovi tovariši. Izmed teh milijonov sta samo dva imela tako trdno zaupanje v žudezno moč lesene podobne, da sta ozdravela!

Zakaj papež in kardinali pokličejo zdravnika, kadar so bolni in se ne obrnejo za pomoč na leseno soho ali se ne poslužijo lurdake vode, da jim vrne zdravje? Zakaj nimajo mojster Skaza in njegovi tovariši zaupanja v leseno soho, če jih napade bolezen? Zakaj kličejo zdravnike, kadar bolezen pri-leže v škofovske palače, kloštre, knjižnice in korarske hiše, saj so molitve vendar bolj poceni, kot pa zdravniki, ako sami verjamejo v žudezno moč lesene podobne, da sta ozdravela!

Zakaj se ni še nikoli zgodil čudež, da je človeku zopet zrastle odtrgana roka ali noga?

Zakaj ni spregledal na čudežen način še noben slepec, kateremu se je napravil skoraj na oči?

Da, hromi in histerični ljudje so večkrat ozdravili ne samo v Lurdu, ker so na njih živce vplivali izredni dogodki. To se je zgodilo popolnoma naravnim putem, kakor pri onem hromcu, ki je sedel v Misouriju na mostu, pa je prilezla strupena kača, katere se je tako ustrašil, da je vstal in zbe-

žal, pri tem pa pozabil na svojo bergije. Tukaj je kača izvršila čudež, kakršne opisuje mojster Skaza, da jih je izvršila lesena soha, ako take dogodke že nazivlje čudeže.

Kje je bila takrat lesena čudezna podoba, ko je v Evropi divjala strašna vojna in je na milijone ljudi klečalo na kolnih v goreči molitvi in prosilo, naj bo konec nečloveškega klanja? Zakaj ni lesena podoba genila samo s merincem in ustavila nečloveško klanje, ako ima moč, da podeli alepecu vid, gluhih sluš, hromcem hojo? Treba je bilo, da so vstopila Zdržena država v vojno, da so je napravilo konec strahnemu klanju in Amerika je morala doprinesiti velike žrtve, da je bilo morije konec. Zakaj se krogi lepega klanja in Amerika je morala doprinesiti velike žrtve, da je bilo morije konec. Zakaj se krogi lepega klanja in Amerika je morala doprinesiti velike žrtve, da je bilo morije konec. Zakaj se krogi lepega klanja in Amerika je morala doprinesiti velike žrtve, da je bilo morije konec.

Kje je bila žudodelnost lesene sohe, ko je influenca morila ljudi po Evropi in Ameriki? Na milijone vernikov je goreče molilo in prosilo za odvrtitev te žibe, a influenca je morila in davila kot po svoji stari navadi v prejšnjih letih?

Takih vprašanj je na tisoče, ki dokazujejo, da se na svetu ne zgodi nič čenarnavega in da ni čudežev, vprašanj, na katere ne znajo dati pametnega odgovora mojster Skaza in vsi njegovi tovariši. Ampak je vprašanja naj zadostujejo, kajti bila bi potrata časa, ako mislijo, da s njimi dosežemo pri mojstru Skazatu, da ne bo več pisaril o čudežih.

Mojster Skaza je res obžalovanja vreden, ako nima drugih dokazov za svojo versko vagojo kot skilovanje na čudeže, o katerih on trdi, da so se zgodili po volji lesene sohe. — Te pozdravlja. — Peter Fajsljev.

KA PREPREČEVANJE POŽAROV.

Chicago, Ill. — Ta teden je ravno 53 let, ko je upelil strašni požar čikaško mesto 1. 1871. Da bi ljudje bolje pazili na ogenj ter ne bili brezbrilni v preprečevanju podobnih požarov, je predsednik Coolidge odredil v ta namen ta teden Mrom Zdrženih držav.

Po vsak doblu bo učiteljstvo ta teden poučevalo otroke, kako je treba varčevati s kurivom. Časopisje se bo pečalo s to zadevo cel teden ter tako zbujalo med občinstvom pozornost na požarno nevarnost.

Čikaško mesto, ki je ležalo pred dvainštidesetimi leti v pepelu in dimu, mora pa še posebno obrabiti ta teden svojo pozornost na pravila, kako je najlažje in najizdatneje preprečevati požare. Na tisoče in tisoče Čikašev se še predobro spominja tiste grozne katastrofe. Vsi ti bodo gotovo pravili svojim otrokom in drugim, ki niso bili priče tistemu požaru, kako je bilo tedaj v čikaškem mestu, ko je upeljenil čikaški mestu obsegal 2,400 akrov, kako je bilo približno 18.000 poslopij uničenih, kako silno so bile prizadete tiste družine, ki so izgubile svojo člane v tistem strašnem požaru. Vsi kakor 250 človeških življenj je bilo izgubljenih. Nad 100.000 oseb ni imelo strehe, in napravljeno škodo ocenili nad dvesto milijonov dolarjev.

Zato, ljudje, pazite na ogenj! Ne dajajte otrokom vžgalice, in sami ne bodite brezbrilni, kadar imate posla z ognjem, zakaj, skoro vsi požari so posledica človeške lahkomišelnosti in brezbrilnosti.

MOŽEVA BOLEZEN ZNEŠALA PAMET ŠENI.

Chicago, Ill. — Po šestmesečnem delu v tovarni podnevi, s ponoski pa kot gospodinja in bolniška strežnica pri svojem bolnem možu, je Mrs. Edna McKinstry, stara 28 let in stanujoča na 609 North Clark Street, naposled podlegla presilnemu naporu. Rekal svojemu možu Josipu, da gre spat v spalnico sobo, je tamkaj vzela vase strup ter legla.

Ko je malo kasneje prišel njen mož v tisto sobo, mu je žena povedala, da je vzela vase strup. Moč je nemudoma o tem obvestil bližnjo policijsko postajo, odkoder je prišel avtomobil, da se na njem prepelja zastrupljeno ženo v bolnišnico Passavant. Tam so dejali, da je njeno zdravje v nevarnem stanju.

Kakor menijo zdravniki, je ni prenaporno delo zmelalo pamet.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Stavke v Kanadi lani in letos.

Ottawa. — "Dominion Labor Gazette" poroča, da so delavci v Kanadi v zadnjem avgustu izgubili s stavkami eno desetino manj, kakor v avgustu 1922. V letnem avgustu je bilo 450,692 dni izgubljenih s stavkami, v letosnjem pa samo 36,017.

Drugače pa je bilo v letošnjem letu, ko so rudarji in jeklarji delovali izgubili 310,608 dni s generalnim štrajkom v Novi Škottiji.

Stavke v Mehiki.

Puebla. — Stavka namočencev mine železnice v Puebli — angleška družba — je bila končana te dni s posredovanjem gubernija. Stavkarji so deloma zmagali. Dodeli so osemurnik in 25 odstotkov dodatnega prihodka.

Rudarji v Scrantonu so se vrnili na delo.

Scranton, Pa. — 19,000 rudarjev v antracitnih rovin Hudson Coal kompanije, ki so v pondeljek nastavali, je v tork odglasovalo, da se vrnejo na delo. Rudarji so pristali, da upravni odbor poravnava vse sporne zadeve.

Fosterja hočejo izpodrediti.

Chicago, Ill. — V nedeljo se je zbirala Fosterju sovražna skupina čikaške delavske federacije, da izpodrine tega radikalnega delavskega voditelja iz svoje arede.

Gubernik za gubernikom mu je odjel zahrbtost in sovražnost do delavskega gibanja.

"Dolgo ste rovali odmotraj, sedaj razgrajite svojo karto ter rjute odznanj," je dejal občinski svetnik Oskar Nelson, ki to podpredsednik čikaške delavske federacije, v svojem obtožbenem govoru, v katerem je bil Foster napaden tako hudo kakor doslej še noben ameriški voditelj odstrani svojih lastnih ljudi.

"Vi ste proti vsemu, kar se ne pokori vašim željam!" To je bila redna seja čikaške delavske federacije. Foster je predlagal članstvu, naj zavrne poročilo oddstani delegatov illinojske delavske federacije, ki so se vdeležili konvencije v Decaturu. Dejal je, da je bila tista konvencija najreakcionarnjša, kar jih je bilo doslej, in da se njena zavrnitev priznanja sovjetske Rusije in nove delavske politične stranke krije z razpoloženjem in nazori illinojskega delavstva.

"Glasovanje decaturske konvencije pomeni obsodbo Fosterjeve taktike," je rekel mestni svetovalec Nelson. "Ameriški kapitalisti so potrosili na milijone in milijone dolarjev za zatiranje delavskega gibanja, ali vi skupaj niso škodovali toliko delavski stvari, kolikor je škodil William Z. Foster."

Finančni tajnik illinojske delavske federacije je tudi hudo grmel proti Fosterju v govoru, ki je trajal nad eno uro, ter dejal, da sta si Fosterjeva unijaka izobraževalna liga in illinojska federacija sovražni. Zetrdil je, da je ligin smoter, napraviti med delavci združbo.

Glede Fosterjevega potegovanja na priznanje sovjetske Rusije je odstrani Združenih držav je rekel finančni tajnik tole:

"Priznanje sovjetske Rusije, ki je Fosterju tako pri srcu, bi bilo priznanje komunizma. Ali med nami ni dosti takih, ki hočejo komunizem."

Iz vseh teh napadov je razvidno, da gre tu za čisto navadne osebne koristi. Foster je nekatere vodjam napoti, pa se ga hočejo iznebiti s očitani, ki niso baš posebno lepa in čedna.

Osebnih spori, medsebojna mržnja, izpodkopavanje splošnega ugleda, sumničenja, vse to je ravno tista obilježja vredna rakarane, ki izpodkopava enotnost delavskega nastopanja ter napeljuje vodo na malin sebigneja in samopasne kapitalizma.

LLOYD GEORGE SE DELA POBOŽNEGA IN BOGABOJEČEGA.

Montreal, Quebec. — Bivši ministrski predsednik David Lloyd George je priznal rad ali nerad, da se svet čedalje bolj oprijemlje materializma in opuška verovanja v posmrtno življenje. Starce je v svojem govoru, ki ga je imel v Westmountu blizu Montreala, nakratko ali zelo ostro napadel "brezbožni" svet, ki je prišel do izpodbijanja, da so verske bajke v resnici le bajke, in da je "bog", o katerem nam govedajo razni kazimirovi in brezbožni naprenehoma in ob vsaki priliki, čisto navadna izmišljotina pa nič drugega.

LLOYD GEORGE SE DELA POBOŽNEGA IN BOGABOJEČEGA.

Montreal, Quebec. — Bivši ministrski predsednik David Lloyd George je priznal rad ali nerad, da se svet čedalje bolj oprijemlje materializma in opuška verovanja v posmrtno življenje. Starce je v svojem govoru, ki ga je imel v Westmountu blizu Montreala, nakratko ali zelo ostro napadel "brezbožni" svet, ki je prišel do izpodbijanja, da so verske bajke v resnici le bajke, in da je "bog", o katerem nam govedajo razni kazimirovi in brezbožni naprenehoma in ob vsaki priliki, čisto navadna izmišljotina pa nič drugega.

Ostareli in osiveli angleški državnik je obiskal predmestje, da se vdeleži vlaganja temeljnega kamna za tamošnjo novo baptistovsko cerkev.

"Prišel sem semkaj, da storim prvi korak v gradnji poslopja za molitev k živemu Bogu. Opazil sem, da je Montreal mesto cerkva, in sicer zelo krasnih cerkva.

"Ko sem prišel semkaj pred štirindvajsetimi leti, je vaše predvalstvo štelo četr milijona ljudi. Odtlej je mesto silno napredovalo, in zelo me veseli, da niste ob tem preostitvanju pozabili na Boga. Bog je edino zanesljiv temelj za bodočnost velikega mesta.

"Val skrajnega materializma se bliskom širi po celim svetu. Evropa je v pesteh silne borbe med upom in obupom, in ta borba postaja materialna. Z veseljem opazujem, da se zavzeda tukaj dejstva, ki dokazuje, da ne živi človek samo od kruha."

Mr. Lloyd George je postal na stara leta strašno "pobožen". V svojih državnih poslih je ustrelil marksistarskega kosa. Ali sedaj pa je še največjega, kakaj, materializem v takni smeri je potreben, če hočemo, da bo svet napredoval in se izpolnjeval.

JETNIKOVA ŽENA POKORNO POGOTOVNO KLOČIN-CEM OBOŽJE.

Louisville, Ky. — Lillian Walters, vdova po Montu Waltersu, vodji tistih treh pobeglih jetnikov, ki so umorili tri stražnike v jetnišnici napadne države Kentucky, potem pa sebe po 81-urnem obleganju jetniške jedilnice, kamor so se beguni satekli, je izpovedala, da je pomagala pritožni tapiti pištole in strelivo omenjenim trem jetnikom.

"Kaj bi tajila? Pomagala sem," se je izjavila pred policijo, ki jo je izpraševala.

Popolno izjavo Waltersove vdove je policija pridržala ter jo odposlala državnemu generalnemu pravniku T. B. McGregoru v Frankfort.

Mrs. Walters je zapletla še dve drugi osebi v to zadevi. En črnce je kupil orožje in strelivo v Cairu, Ill., a drugi črnce je vse to utihotapil v ječo.

Eden izmed teh dveh črncev je pod nadzorstvom okrajnih oblasti, a drugi pa je zbežal iz države. Ali izdano bo zoper njega zaporno povelje, in oblasti ga bodo morale izročiti pristojnemu sodišču, brž ko ga zasledi policija.

OHILD PRVI DA POJDE NA KAJ V RIM KOT VELEPOSILNIK.

Rim, Italija. — Novica iz Washingtona, v kateri je rečeno, da je veleposlanik Richard Washburn Child predložil predsedniku svojo resignacijo, ki jo je predsednik tudi sprejel, je uganka v diplomatični zgodovini moderne Italije.

Is Rima je odšel veleposlanik Child dne 4. oktobra ter se ukrcal na ladjo Conte Verdi, ki je odprnila iz Napla prihodnji dan. Preden je Child zapustil laško prestolico, je dejal ministrskemu predsedniku Mussoliniju in mnogim svojim prijateljem, da gre domov na dvamesečni dopust, kakor se misli vrniti v Rim okoli Božića.

NOVA OKOSTJA PRADGODOVINSKEGA ČLOVEKA.

Pariz, 10. okt. — Nadaljno iskovanje v Solutru blizu Macons, kjer so znanstveniki že našli na tisoče okostnjakov pradednih konj in bivolov, je te dni odkrilo tri okostja kromagnonskega človeka. Okostja, ki so popolna, nudijo popolno ilustracijo telesnih karakteristik človeka, ki je živel v Franciji pred 15,000 leti. Kakor kažejo okostnjaki, so bili ti ljudje zelo visoke postave. Loba nje je docela razvita, ni dolga, nos je dolg in željst precej visok.

ČIKAŠKO DELAVSTVO PROTI DAVKU ZA ZVERINJAK.

Chicago, Ill. — Čikaško organizirano delavstvo se je izreklo proti temu, da bi mesto napravilo čikaškemu prebivalstvu davek za predlagani takovstani McCormickov zverinjak v Riverside. Glasovanje zoper to propozicijo je bilo soglasno na seji čikaške delavske federacije z geslom: "Ne bomo plačili davka za šolsko mladino hočemo!"

Propozicija za zverinjak je prišla na koncu tiste seje na vrsto. Občinski svetovalec Oscar Nelson, ki je podpredsednik čikaške delavske federacije, je uvelnel naslednjo resolucijo:

"Ker smo državljani okraja Cook pozvani na dan 6. novembra 1923 sprejeti ali zavreči poseben davek za ustanovo zoologičnega parka na okrajnih gozdnih parcelah, davek, ki bi naj znašal najmanj \$7,500,000,

"Ker so okrajni komisarji v nadi, da bo ta propozicija sprejeta na prihodnjih volitvah, in sklenili pogodbo s čikaško zoologično družbo, ki je sestavljena iz zasebnih posameznikov, med temi mrs. Edith McCormick, o kateri zatrjujejo, da je podarila okraju Cook zverinjak, a v resnici pa je dala le kos zemlje, vredne kakih \$100,000, valed česar bi imela v povračilo in priznanje popolno kontrolo nad javno lastnino, vredno več milijonov,

"Ker ni čikaško mesto kljub visokim davkom iz šepa malih posestnikov danes finančno v stanu imeti cest in medkulnih prehodov v anagi in ker zametanja izboljševanje ljudskih naprav za ljudsko varnost in zdravje, in

"Ker vladajo v naših ljudsk" šolah po Chicago in okraju Cook grozne razmere radi dejstva, da ni dovolj prostora po šolah za sloprij za šolske mlade,

"Bodi sklenjeno, da smo mi, ki zastopamo kot čikaška delavska federacija organizirano delavstvo, proti tej nakani in posiljamo vas članstvo, naj se vdeležijo volitev na dan 6. novembra 1923, ter tako zagotovijo zavrnitev tega posebnega davka."

Resolucija je bila sprejeta soglasno.

DUHOVEN IZVRAIL SAMO-MOR.

Kansas City, Mo. — Duhoven John William Jones, star 47 let, je bil naddijakon južnozapravne kanaske episkopalne cerkvene oblasti s sedešem v Hutchinsonu. Ta si je sam prezel nit življenja v nekem tukajšnjem hotelu zadnji pondeljek.

Duhoven Jones je bil nekaj časa šupnik cerkve Vseh svetnikov in kapele sv. Jožefa v South Chicagu. Nadalje je bil tudi šupnik cerkve v Council Bluffs, Denverju in San Antoniju.

Preden si je pogol kroglo v glavo, je pisal pismo svoji ženi v New Yorku.

"Dobro se počutim na umu in na telesu," se glasi tisto pisanje. "Ali bolan pa sem v srcu in duhi. Zato sem se odločil iti na drugi svet. Tamkaj upam priti pred boga, ki mi bo gotovo odpustil vse grehe — in tudi tega."

Japanci žive v večni paniki.

Tokijo, 10. okt. — Včeraj je hodil po cestah človek, ki je nosil bandero s napisom, da se bliža strašnejši potres kot je bil zadnji in cesarska univerza ga je poslala, da posvari ljudstvo. Ljudje so v silni paniki bežali na prosto in tisoči so prenočili v parkih in na polju v okolici. Ko je bil banderonoša prijet, se je izkazalo, da je blazen.

To je samo eden slučaj, ki po kazuje, da nesrečni ljudje v potresni čoni nimajo niti ene mirne ufe po katastrofi. Vsek najmanjši alarm jih splaš in naredi grozno paniko med njimi.

Nemška tovarna za zepeline se preseli v Španijo.

Madrid, 10. okt. — Zepelinova organizacija se preseli iz Nemčije na Španko v enem mesecu ali dveh. Organizira se nova družba za izdelovanje zračnih ladij s kapitalom 20,000,000 peset, ampak vsa stvar ostane pod vodstvom starega nemškega štaba. Tovarne bodo zgrajene v Sevilu in družba bo imela ime "Compania Transarea Española". Družba namerna graditi zepeline, ki bodo pluli med Španijo in Južno Ameriko.

Potres na Malajskem otočju.

Sydney, N. S. W., 10. okt. — Močni sunki so danes siredi severno Malajsko otočje.

CENA ŽIVILOM GREDO NAVZGOR.

Washington, D. C. — Cena živilom na drobno gre navzgor, kakor kaže pravkar objavljena statistika delavskega departmanta. Prelakava, na kateri sloni omenjena statistika, se tiše dvajsetih most.

Od 15. avgusta 1923 pa do 13. septembra 1923 kaže osemnajst mest zvišanje živilnih cen, in sicer: Los Angeles in St. Louis 4 odstotke; Baltimore, Fall River, New Haven in New Orleans 3 odstotke; Chicago, Kansas City, Norfolk, Providence, Richmond, Rochester in St. Paul 2 odstotke; Houston, Indianapolis, Jacksonville, Savannah in Washington, D. C. 1 odstotek, dočim kafe Portland, Me., znižanje za manj kakor pet desetih odstotka. Butte ne kaže nobene spremembe v tistem mesecu.

IOWA IZBERE PRVA DELEGATE ZA REP. KONVENCIJO.

Des Moines, Ia. — Če bo obstoječi program izveden, bo Iowa prva izbrala delegate za republikansko konvencijo, in v službi opozicije proti nominaciji predsednika Coolidge bo tamkaj pozorišče prve bitke za konvencionalne glasove.

V smislu resolucije, soglasno sprejete na laniški konvenciji republikancev v Iowi, je državnamu komiteju naročeno sklicati konvencijo za izbere delegatov na narodno konvencijo najkasneje do meseca februarja. Prednostnih predsedniških primarnih volitev ne bo, in tudi ne direktnih primarnih volitev za izbere delegatov, in konvencija, ki bo izbrala delegate, narodno konvencijo, bo sestavljena iz delegatov, ki jih izbere državni komitej.

ŽOANJE SE VINE S VINOM IN PIVOM.

Chicago, Ill. — Pivo in vino ne bosta povrnjena ameriškem ljudstvu, če ne bo dotična postava dovolila tudi povrnitve šampanja in podobnih pijač. Tako je dejal kongresnik Kunz, ko se je vrnil v to mesto iz Washingtona.

Pomiliti Volsteadovo postavo v toliko, da bi bilo dovoljeno vino in pivo, bi pomenilo dovoliti iganje, je še pristavil. Ves osemnajst amandment bi moral biti preklican, in kongres se ne bo toliko potrudil, da bi igral vodilno vlogo v tej smeri, je še dejal kongresnik Stanley Kunz.

"Predvsem moram omeniti, da ne pije jug vina in piva," je nadaljeval Kunz svoje povest. "Tam vlačijo vialo, izganje in šin. Ti ljudje ne bodo podpirali zavzemanja za izpremembo Volsteadove postav, dokler ne dobe, po čemer hrepene njih šejna grla."

WALTERSOVA ŽENA UTRONE BITI OTOŽENA UMORA.

Louisville, Ky. — Vdova po vodji treh pobeglih jetnikov, ki so rajši storili smrt v zabarikadirani jedilnici državne jetnišnice v Eddyvillu, Ky., ko so stražniki po enaindesetdeseturnem obleganju stopili v poslopje, utegne biti prav lahko obtožena umora radi smrti treh stražnikov.

Waltersova je priznala, da je pomagala utihotapiti v ječo pištole, s katerimi so bili umorjeni omenjeni trije stražniki. Generalni državni pravnik McGregor je zahteval na sodišču zaporne povelje, v katerem obtožuje umora v Waltersovko, Jamesa Sparksa in Andreja Hawkinsa.

Papež prosi milosti za Nemce, toda Poincare je trd.

Pariz, 10. okt. — Monsignor Testa, papežev poslanik v Paru, je naslovil na generala Degoutteja prošnjo, naj pomilosti mnoge Nemce, ki so v zaporu radi sabotaže. Degoutte je poslal prošnjo v Pariz, toda francoska vlada, ki odbija vsako posredovanje Vatikana, je položila prošnjo na polico.

Običajna poročila o gibanju ruskih rdečih čet.

Riga, 10. okt. — Tu zopet poročajo o ekstenzivnem gibanju ruskih rdečih čet ob zapadni meji. Vsi častniki so bili baje posredni na nemesečne vaje. Radovednejši ugibljejo, da morda bo Rusija pomagala nemškim komunistom.

Baltičke države so prejela noto iz Moskve s svarilom, da sovjetske čete bodo odšle streljala na letala sosedov, ki se prikažejo nad ruskim teritorijem. Poljska in baltičke države so dolejš večkrat poslane svoje eroplane preko ruske meje volunit nad ruskimi postojankami.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Ishorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESK.

Predsednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik belotihga oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK: John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Tordoff, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gertch, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODESK: OSREDNJE OKROJE: Blas Novak, predsednik, 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOODNO OKROJE: Jacob Ambrosini, Box 285, Moon, Run, Pa., John Grudis, 14821 Popper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROJE: Anton Suler, Box 104, Green, Kans., za jugoslov. Max Marc, Box 184, Buhl, Minn., za serbo-slov. Mike Sugai, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori: Frank Zalta, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Samrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržišveni odbor: Predsednik: Frank Alot, 5124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 2839 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Shuk, 5404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VENOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kara, 5333 St. Clair Ave., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na pogoje gl. predsedništva so naslovni: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISKIH PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEJAVNE POSILJATVE IN STVARI, ki se odlože gl. izvršiteljnega odbora in jednote volke so naslovni: Tajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V VESELI Z BLAGAJNISKIM POSLI so pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pošiljke glede potovanja s gl. izvršiteljnega odbora so naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, 5817 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

Vsi prisilni na gl. porotni odbor so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spili, naznanila, opazila, naročila: in spili vse kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

EVREA AMERIŠKIH IN ANGLŠKIH RUDARJEV V NAROSTU.

Portland, Ore. — Trilinktrideseta konvencija Ameriške delavske federacije nudi priliko, da se združita dva moča, katerih pogajanja utegnejo biti večje važnosti za industrije dveh narodov kakor katerakoli druga stvar, o kateri so sklepali na odprtih sejah omenjene skupštine. Voditelj 900,000 angleških premogarjev Frank Hodges in pa predsednik 600,000 ameriških rudarjev John L. Lewis imata vsak dan tomdnevne konference, na katerih se pogovarjata o podrobnostih glede vse se med dvema največjima strokovnima unijama na svetu.

Falkstovska sarota soper rumunskimi ministri.

Bukarešt, 10. okt. — Rumunska vlada poroča, da je odkrila saroto talistov, ki so nameravali ubiti ministrskega predsednika in pet drugih ministrov. Mnogo sarotnikov je bilo aretiranih.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Se ona izgubljena bitka.

V Trbovljah se je zgodilo to, česar se so zadnje dni mnogi bali: Rudarska stavka je zlomljena. Po osemindesetnem boju se je vrnilo delavstvo v štriket, dne 13. septembra v glavnem rudniku v Trbovljah na delo. V pondeljek 17. septembra sta končala stavko po sklepu vseh stavkajočih organizacij tudi rudnika Hrastnik in Zagorje, ki sta v boju do zadnjega vztrajala.

Trboveljsko delavstvo je dokazalo tudi v tej izgubljeni bitki, da je silna bojna enota. Kljub temu, da ga njegove organizacije gnotno niso mogle enotno podpreti, je vstrajalo v vzornem redu osem tednov v boju. Ako pomislimo, da je mogla dati glavna rudarska organizacija Zveza rudarskih delavcev svojih članov za ves ta čas le pu Din. 30 do 37.50 podpore, bomo znali ceniti poštrevajnost trboveljskega delavstva v tem boju.

To nam je garancija, da ta izgubljena bitka, ki ne zadene samo Trbovelj, ampak vse slovensko delavstvo, še ne pomenja izgubljenega voške. V svetovni vojski smo videli, da je prišel za Lvovom in Krakovom še pohod na Varšavo, za begom preko Albanije zmaga Srbije v svetovni vojni. — Ako ostane delavstvo v Trbovljah tudi po tej izgubljeni bitki organizirano in v slučaju potrebe pripravljeno na nov protidarec, potem je izgubilo bitko, ne pa vojske. Ako pa se razprši po tej bitki kakor čreda ovac, — potem je izgubilo vojske.

V tej stavki je izgubila družba na izpadli produkti okrog 50 milijonov dinarjev, delavstvo pa na mezdah okrog 20 milijonov dinarjev. Stavka torej ni samo za delavstvo dokaz, da taki boji niso

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v saloti hlad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Postavite in se pripravite, da je doma pri vas, kuhani radno je najboljši in najcenejši. Doblji je tudi zdrav, okusen in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po po. Mi, točno v en uru.

Groceries, standardizirane in v ovdajšnje delavnice damo primerno postop pri rednih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 5401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Marija Kmetova:

Obisk.

Hana sedi na balkonu in je vsa v beli solnčni luči. Z napol odprtimi očmi gleda na morje, na to velikanško polje samih modrih, zelenih in zlatih pramenov; na vse tiste lakre, ki se svetlikajo, ugašajo in živijo v bujnem kipežu. Vsa silna vročina in vse to bujno življenje omamlja Hano in tako ji je, kakor bi bila med nebom in zemljo, nič več človek in vendar človek z vsem hotenjem in z vsem hrepenenjem po močnem, opojnem življenju. Tako dobro ji je, tako polno vsega in nobene želje ni, ne slutnje, ne skrbi v daljavi.

"Hana, tak pridi vendar v sobo!" jo predrami glas. Hana se naumne in pravi:

"Čakaj še, Andrej; tako lepo je!"

"Ne razumem, kako se moreš peči na solne v tej strašni vročini!"

"No, pridem, pridem."

Hana počasi vstane in odide v sobo. Obraz ji je žareč in pekoč, in solnce je še vsepovsod na njej. "Le kaj imaš s tem solncem! Ne razumem to," se jezi Andrej, ki leži na zofi in mu je silno vroče. Hana prisede k njemu in ga pobota po lasih.

"Ne jezi se, Andrej, ko je tako lepo, ko nama sije taka sreča, Andrej!" In poljubi ga na ustnice.

Andrej jo prime za roko in pravi:

"Ko bi le ne imela časih takih čudnih navad! Ali te me varo spravijo v slabo voljo."

"In vendar si moj, samo moj, Andrej!"

"O, ti Hana, ti!" In objame jo, da se razgrnejo njeni težki lasje po njem. "Vidiš tako zelo sem tvoj in ti si vsa moja, vsa, vsa..."

V tem zabrni svonec.

Hana plane kvišku. "Nekdo je prišel!"

Popravi si lasce in sede v naslanjač.

Vrata se burno odpro.

"Milka!" vzklikne Hana sestri in Andrej vstane in silitno mu je.

"No, Andrej, kaj me ne poznaš več?" pravi Milka, vsa mlada in vesela in polna neutrušenega življenja.

"Oprost, pravkar sem počival..."

"Si lenaril, boljše povedano, kaj ne, Hana?"

In segajo v roke in vsem žarijo obraz.

"Pa kako? Tako naglo, nič nisi pisala. — Pa sedi, sedi in odloži. — In v tej vročini —" hiti Hana in pomaga Milki, ki odloži slamenik, se zavrti pred zrcalom in kar pade v naslanjač in si piha z robcem v obraz.

"Puh, ta vročina! Kako sem prišla? Dolgas mi je bilo doma, pa sem se kar v trenutku odločila in sem prišla k vama na počitnice. Ali vama ni vroče? Sicer mi je pa vseeno, če vama je več ali ne. Tukaj sem in ne odpravim se izlepa. Tako. — Kako je vroče, vroče!"

Hana vesela gleda na Milko. Andrej se smehlja, včas mu je ta mladost in ta bujnost, prisede k njej in reče v smehu:

"Prav, da si prišla, se bomo vsaj smejali."

"Kaj se ne smejeta s Hano?"

"Hana — no —"

"No?" vpraša Hana.

"Hana je časih čudna; prejle na primer je sedela na solne in jas tega ne morem razumeti. In časih je vsa zamaknjena v dež, jaz se pa jezim na meglo in blato. In —"

"In — le vedno stara Hana, kakršno poznam od doma," pravi v smehu Milka.

"Lepa reč; tako slabo me sodi ta," odvrne Hana. Milka plane k njej in jo objame.

"Ne jezi se, ne jezi, bodi vesela! Več, jaz sem vedno vesela in bi se rada smejala ves dan in vso noč kar dalje, dalje venomer..."

"Še jesti bi ne utegnila," pripomni v smehu Andrej in si prižge cigareto. Tudi Milka seže po njej, puha dim predse, končno se ji zaleti, da zakalja, vrže cigareto na balkon in se sameje na ves glas.

Hana jo gleda in čuti, kako da lež je od nje.

In pogleda Andreja in dobro ji je, ko vidi, kako Andrej uliva v tem smehu in kako je ves blazen in srečen.

"Lačna sem, Hana, prinesi kaj, prinesi!" zakliče Milka in Andrej ji pritrudi.

"Oh, saj res, kako sem pozabila," pravi Hana in odhiti skozi

vrata. Zunaj pestijo za trenutek in pogleda vase in nekaj je zaboli v duši. Pa potegne z roke preko čela in gre dalje. —

Vai drugačni so zdaj dnevi. Hodijo na izlete, vozijo se po morju; ves dan zveni smeh po hiši in Andrej in Milka sta kakor dva otroka.

"Kakor dva otroka..."

Ko je Hana prišla prvičkrat do teh besed, se je namahnila; ko jih je izrekla drugič, se je zamislila. In zdaj stoji pred velikanskim vprašanjem in ne ve, kaj je vse to, kako in kaj. Ko so bili zadnjič na izletu, je dejala kar nehote: "Čudno, kako se vidva njemata, vse drugače nego midva." Komaj je izrekla te besede, že so jo spekle; prestrašila se je, prebledela in Andrej je mislil, da ji je slabo od prenaporne hoje. — Od tistega dneva ne hodi Hana več s Andrejem in Milko, pravi, da ji ni dobro. In Andrej je vesel in Milki je tudi prav.

Hana poseda doma in premišlja.

"Kaj je to? Nekaj je, nekaj — držim tisto nekaj v rokah, a ko si ga hočem ogledati bliže, se mi izmuzne iz rok. In spet prihaja in odhaja. Pa kaj je?" — Rada bi bila dobre volje, a sredi smeha se ji prelomi beseda; rada bi bila živahna, a še namerjena kretanja omahne v začetku; rada bi bila brez skrbi kot prej, a tam globoko v duši nekaj gloje in gloje in kljuva ves dan in vso noč. — Andrej je razigran, je dobre volje, je vesel tudi s Hano; a Hani se zdi, zdi se ji, da je nekaj vmes. —

Pa kaj kaj? —

Hana je spet sama doma.

Sedi v sobi in bere. Bere, a mi ali niso pri tisti knjigi, begajo in tavajo vsookrog. Slednjič porine knjigo daleč od sebe, sklene roke v naročju, nagnosi se nazaj in gleda v svetilko. Pogleda na uro.

"Moj Bog, že enajst je! In kje sta onadva?"

Tedaj zaskriplje pesek pod balonom, sliši pritažene glasove, Hana izpreletli grozna misel, hoče vstati, a noge so kakor priklenjene, se glava se noče okreniti. Pa sunkoma vstane, da jo zapoli po vseh udih, in gre počasi na balkon. Stoji v kot v senoci in se nasloni na ograjo. Vsa aklijušeni,

bolj čepi kakor stoji. Tam spodaj sta Andrej in Milka. Hana ju hoče poklicati, a nekaj ji drži glas v grlu, da je tiho in čaka. — Vidi, ali prav vidi? Andrej objema Milko in jo poljublja, — dolgo, dolgo. Hani se skrči srce, zapeče jo v glavi, če bolj se sključiti, in kakor da mora vse to gledati, se ne more niti geniti z mesta. Ne razume vsega tega, zdi se ji, da ni res, kar vidi. Gleda, gleda in ne razume in vendar razume. V glavi ji žumi in zdi se ji, kakor da je raztegnjena v neskončno širja.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Nov. 30-23)

pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, vendar napakega nazlova, pošljite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evrope stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tedaj stane za Evrope \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

vo in daljavo in je ni nikjer več in še vsa tu v groznih bolečinah. Potem se obrne, sede k mizi in potegne knjigo k sebi.

"Še bediš?" vpraša Andrej in obstane ob mizi.

"Da, berem," pravi tiho Hana in gleda dalje v knjigo, in črke zaplešejo v divjem vrtincu po vsej strani papirja.

"Zakaj pa ne spiš?"

"Zakaj?"

"Ker je pozno!"

"In zakaj nisi doma, ker je pozno?" pravi Hana in se še bolj zagleda v knjigo.

"Tako krasna noč," reče Andrej in stopi na balkon. "Ti pa sedi doma! Kako si čudna — vse drugačna si —"

"Si opazil?" odvrne Hana in pogleda v steno.

"Kaj?" se začudi Andrej. "Za spanem sem, grem spat. In ti?"

"Kje je Milka?"

"Ah, ta že spi spanje pravilnega! Tako je trudna; daleč sva bila in lepo je bilo, da, lepo." In že se obrne in odide v spalnico.

(Konec prihodnjik.)

CENIK KNJIG

Književna Matica S. N. P. J.
je izdala sledeče knjige:

Slovensko-Angliška Slovnica — zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00

Zakon Biogenesije — tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro 1.50

Pater Malaventura — v Kabaretu — zanimiva povest iz življenja ameriških francižkanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami 1.50

Zajedaki — resnična povest in prava ilustracija dolejškega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki 1.75

Jimmie Higgins — krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek 1.00

Vse te knjige so trdo in lično vezane ter so z ozirom na vsebino in kakovost materiala zelo poceni. Kdor naroči vse te knjige obenem, dobi velik popust.

Književna Matica S.N.P.J. izdaja knjige za koristno zabavo in povzdigo ter pravo izobrazbo slovenskega naroda v Ameriki, zato rojaki in rojakinje — sežite po njih!

Pošljite pošto nakaznico (Money Order) ali pa ček, ali pa kar denar ali poštne znamke na naslov:

KNJIZEVNA MATICA S.N.P.J.,
2650 South Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

Med dvema stoloma.

JOSIP JURČIC.

(Dalje.)

A stemeč in strahuje se obstoji. Voz je zdrdal mimo nje, kakor se je zdela, na ukaz nje prijateljice same, pristav ji je samo z roko mihal pozdrav, in prijateljica se je ponosno počasno naklonila z glavo.

To je bilo ponižanje, razžaljenje, Zakaj! Ničesar hudega si ni bila v svesti, nobene zle besede, nobenega takega dejanja, nobene zamere.

Solze ji pridejo v oči, ko stopi v vežo. Name ni si, da bode Nikolaju vse to povedala. Vendar je Nikolaj prav sodil, ko je dejal, da so te go-spoda neodkritosrečna, izpremenljiva, danes drugačna nego včeraj.

Ali Nikolaja ni bilo drugi dan nič k nji; ni ga bilo niti tretji dan. Tončka pozabi, da se je gosposlana Lujiza brez zadnjega slovesa vozila mimo, ali skrbeti jo začne, kaj je vendar Nikolaju, da ga ni. Kó niti peti dan ni prišel blizu, dosegla je skrb uboge deklice takov vrhunec, da je morala nekemu zaupati, kar jo je težilo.

Tiho potóži stari dekli, kaj jo peče. Ta se namuzne, dne obe roke pod umazani predprt in reče odpravljaje se:

"Čakaj, čakaj, postopim jaz gori na Kólodejevinu in Mreto povprašam, ali je on doma in kaj dela. Nič ne maraj, še rad pride. Bog da ga hoče. Že ne more priti. Ali verjemi mi: če ga dalj ne bo k tebi, bolj te bode začel."

Rekli odide dekla na Kólodejevino in v kuhinjo k Mreti. Tu vas pozve. A kar čuje in domov prinese, ni bilo tako, da bi mogla Tončko utolažiti.

Predvečernjnjim je v mesto odšel, s starim ata se prej nekaj prepirla, ker mu je povedal, da bode nekaj dni v mestu ostal, oče pa ni razume-ti mogel, čemu, zakaj, s kakim opravkom? Za pravek v mesto hoditi, samo denar trošiti, to se je pa Luka Kólodeju zdela takšen greh, da je v vsem licu zardel, sinu hrbet obrnil in pas Pastuha neumljeno z nogo brenil, ko mu je dobrika-joč se prišel naproti.

In navzile tej občetvi nejevolji je bil Niko-laj odšel v mesto, a pri Tončki se ni nič oglašil, ničesar povedal! Ko bi bil le eno besedico prej rekel, ali pošto dal, ali pisal!

Nepopisna skrb prevzame deklico. "Kam je šel? Po kaj? Zakaj tako tiho? Ali pride nazaj, in kdaj? Ali se mu ne bode nič hudega zgodilo?"

Na vsa ta vprašanja si ni znala odgovora. A stoprv zdaj si je bila v svesti, kako neizrečeno ga ljubi, da življenje brez njega odsele ne more biti pravo življenje. Oh, ko bi ga izgubila!

Daleč, kamor bi bilo, bi bila šla, da bi ga enkrat pogledala in videla, da mu ni nič hudega pripetilo se, pa bi bila zadovoljna zdaj!

"Kaj ti je deklet?" jo vpraša oče Pridan.

"Nič," je morala lagati, ker sram jo je bilo povedati, da se za Nikolaja boji, ker ga že pet dni ni blizu; bala se je, da bi se ji oče ne posmeheval, ker je tako ... nespametna, da se boji, kjer se ni treba bati. Ni treba! Lehko rečeno, ali ...

XXII.

Minilo je štirinajst dni. Nikolaja ni bilo iz mesta domov. Luka Kólodej je zamisljen okoli doma hodil, v tem malem času so se mu bile na licu pokazale neke nove gube, hlapec je manj kregal, psov ne več vsako jutro božal.

Tončka je tačas prebila nepopisne muke, izvirajoče iz negotovosti. "Ali jo zapušča? Zakaj je tako neumljen, da tega niti ne pove? Zakaj vsaj ne piše, naravnost, kakor bi se spodobilo možu? Ali je mar bolan?"

Solze je niso utolažile; molitev le nekoliko; lice ji je bledelo. Oče je to videl, vzrok lahko ugenil in jezen je bil, a tudi stulil, da iz vsega tega ne bode dobro. Brusil je sam v sebi, kako ga bode robato izpovedal, kadar ga le dobi.

Neki dan je prišel Pridan domov in Tončko poklical v vežo. Tam je počasi iz napravnega šepa potegnil svojo veliko rdeče-usnjato listnico in rekel hčer:

"Nekaj ti bodem dal. Zdi se mi, da te ne bode razveselilo. Ali pametna bodi. Bog je tako hotel. Če ni ta, bode pa drugi. Tako si misli, ako bodeš brala, kar ti ne bo všeč."

Rekli ji izročil pisemce.

"To-le sem dobil gori pri Luku. Priloženo je bilo v drugem pismu in je do tebe. Ker očetu ničesar dobrega ne piše, tudi tebi ne, aodim. Vetrnik hoče to zimo ostati v mestu. Nič ne de, naj bode, kjer hoče."

Tončki se je delalo črno pred očmi, ko je pisemce vzela in z zadnjimi močmi šla po stopnicah gori v svojo izbičo. Tam sede na posteljo, po malem odmoru s tresočima rokama rastirga pisemski zavitek in bere:

"Ljuba sestrična! Jaz sem dobil trdno prepričanje, da bi ti ne mogla srečna biti s menoj. Zato ti vračam tvojo in jemljem svojo besedo nazaj."

Oče Pridan prehodi enkrat svoje dvorišče. Vrnivši se v vežo, pogleda v kuhinjo ter reče dekli Barbli:

"Skoči, akoči gori in poglej, kaj Tončka dela. Le precej!"

Ko dekla odpre duri Tončkino sobico, zakrične na ves glas. Deklica je ležala v nevesti na tleh.

XXIII.

Huda sima je bila zunaj po mestu in na stol-pih je bila ura odbila enajst, ko so v mali krmili v predmestju se trije mladi gospodje vkup sedeli pri vinnu in pušili. Gost dim, ki je okuževal zrak v ozki vinski "ekstra-sobici", je dokazoval, da je moralo prej več gostov biti, ki so pokušali izvrstno kapljo, kakršna se je tu "pri belem psu" smerom že od nekdaj dobivala. Ti trije so bili zadnji ostali, a že izmed teh je eden vatajal, in ta je bil naš znanec, pristav Kralj.

(Dalje prihodnjik.)

ŠESTMESEČNA TEKMA

PRI NABIRANJU NOVIH NAROČNIKOV ZA PROSVETO.

POZOR!! ČITAJTE!!
PRIDRUŽITE SE TEKMI

Glavni upravni odbor S. N. P. J. je sklenil, da se priredi šestmesečna tekma za pridobivanje naročnikov na Prosveto. Tekma traja šest mesecev. Prične dne 1. junija in konča dne 30. novembra t. l.

Vsak član ali članica S. N. P. J. in društva v celoti se lahko pridruži ti tekmi.

Doležene so naslednje nagrade, katere se točno izplačajo vsem tekmovalcem, ki so do njih upravičeni:

- Za 2 nova celoletna ali za 4 polletna naročnina—3 knjige Književne Maticе.
- Za 3 nove celoletne ali za 6 polletnih naročnin—4 knjige Knjiž. Maticе in polletna naročnina na Prosveto.
- Za 5 novih celoletnih ali za 10 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in celoletna naročnina na Prosveto.
- Za 10 novih celoletnih ali za 20 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in lepa krasna poslačena ura.
- Za 15 novih celoletnih ali za 30 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in krasna poslačena ura in verižica.
- Za 20 novih celoletnih ali za 40 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in krasni "Rogers Silver" namizni sestav in "Fountain Pen".
- Za 25 novih celoletnih ali za 50 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in Carona Typewriter, pisalni stroj male vrste.
- Za 30 novih celoletnih ali za 60 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in Remington Typewriter, male vrste pisalni stroj.
- Za 35 novih celoletnih ali za 70 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in krasni gramofon in 12 izbranih slovenskih plošč.
- Za 40 novih celoletnih ali za 80 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in velik Underwood Typewriter, pisalni stroj.
- Za 50 novih celoletnih ali za 100 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in prava zlata ura in verižica.
- Za 75 novih celoletnih ali za 150 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in krasni prstan s diamantom.
- Za 100 novih celoletnih ali za 200 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in zlata ura in prstan s diamantom.
- Za 150 novih celoletnih ali za 300 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in Ford Touring Automobil, avtomobil Fordovega sistema.
- Za 200 novih celoletnih ali za 400 polletnih naročnin—5 knjig Knjiž. Maticе in avtomobil Chevroletovega sistema.

Vsak tekmovalec ima pravico, da lahko spremeni gornje nagrade v zahtevo za dobitnik v gotovem denarju po dogovoru.

Za vsak slučaj enakosti v tekmi se bodo dale enake nagrade dvema ali več tekmovalcem.

ZELO VAŽNO JE, DA SI ZAPOMNIJO VSI, KI SE BODO PRIJAVILI ZA TEKMO, DA SE PRI TI TEKMI NE PLAČA TEKMOVALCEM PROVIZIJA IN VSAK TEKMOVALEC MORA UPOSLATI CELO SVOTO UPRAVNIŠTVU. To se je odredilo valed tega, ker so nagrade tako visoke v kolikor jih dovoljuje zakon te svrhe.

Člani, članice ali društva, ki se žele udeležiti te tekme naj takoj pišejo po potrebne listine in knjižice za nabiranje novih naročnikov upravi Prosveto na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill., enako je nasloviti vsa pisma in denarne pošiljave.

Prosveta je lastnina Slovenske narodne podporne jednote, ki jo izdaja v izobraževalne namene. Člani Slovenske narodne podporne jednote so veliko žrtvovali za razširjenje čitateljskega kroga Prosvete. Večina agitatoričnega dela je bila dozdaj opravljena brez kake odškodnine ali pa za zelo majhno odškodnino. Izvrševalni odbor S. N. P. J. je zaradi tega zaključil, da se razpišejo za pridobivalce naročnikov na Prosveto boljše nagrade, kot se bile dozdaj v navadi, da se trud neumornih delavcev za razširjenje Prosvete saj deloma odškoduje.

Bratje in sestre člani Slovenske narodne podporne jednote, sedaj se vam nudi prilika, da si pridobite nagrado in da pomagate razširiti vaš lastni list Prosveto! Torej na delo!

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.